

Διασπορά: #Εξωτερική Πολιτική Ελλάδας - #Πολιτιστική Διπλωματία

Ρούνης Αριστείδης

Εφαρμογή πολιτιστικής διπλωματίας από την Ελλάδα στη διασπορά

Η πολιτιστική διπλωματία είναι ένας από τους τομείς της εξωτερικής πολιτικής μιας χώρας. Με την Πολιτιστική Διπλωματία, η εξωτερική πολιτική μιας χώρας δεν εξετάζεται μέσα από την ανώδυνη αφήγηση των ιστορικών γεγονότων αντιθέτως, ενδιαφέρει ζωτικά η αποκωδικοποίηση των νοημάτων και των συμβόλων που βρίσκονται μέσα σε αυτά.¹ Μέσα από αυτή τη μορφή διπλωματίας, με την επιρροή του πολιτισμού δηλαδή ενός έθνους και κατ' επέκταση ενός κράτους σε ένα άλλο έθνος ή χώρα, μπορούν να εντοπιστούν «σημεία επαφής», κοινά στοιχεία πολιτισμού.

«Η Ελλάδα προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στην πολιτιστική διπλωματία ως μέσο άσκησης εξωτερικής πολιτικής και προσέγγισης των λαών.² Ο οικουμενικός χαρακτήρας του Ελληνικού Πολιτισμού αποτελεί το πιο σημαντικό στοιχείο αυτού. Ως εκ τούτου, η επιρροή στο διεθνές γίνεσθαι θα είναι ευκολότερη. Το Ελληνικό κράτος ασκεί σε διάφορες γωνιές της υψηλίου μορφές πολιτιστικής διπλωματίας με χαρακτηριστική περίπτωση την Αυστραλία και τις Η.Π.Α., μέσω της διαβίωσης στις δυο χώρες της 1^{ης} και 2^{ης} σε πληθυσμό ελληνικής ομογενειακής κοινότητας.

Τομείς εφαρμογής - Δικαιολογητικές σκέψεις

Η.Π.Α

1. Στις 14 Μαρτίου 2022, ο αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών, κ. Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης, δήλωσε από την Ουάσινγκτον κατά τη συνάντηση με τον πρόεδρο του Ελληνοαμερικανικού Ινστιτούτου (American Hellenic Institute, AHI) Νικ Λαριγκάκης ότι, «η Ελλάδα αναγνωρίζει, τιμά και σέβεται τη συνεισφορά της ελληνικής Ομογένειας στην πρόοδο και προκοπή της». Επιπλέον, εξήρε τη συμβολή των μελών της ελληνοαμερικανικής κοινότητας, στην ανάδειξη των εθνικών θεμάτων, στην ενίσχυση των σχέσεων Ελλάδας- ΗΠΑ και την προώθηση των ελληνικών συμφερόντων, αλλά και στην προβολή του ελληνικού πολιτισμού και τη διάσωση των ελληνικών αξιών.³

Αυστραλία

2α. Στις 10 Μαρτίου 2022 ο Υπουργός Εθνικής Αμύνης κ. Νικόλαος Παναγιωτόπουλος συναντήθηκε, παρουσία του Αρχηγού ΓΕΕΘΑ Στρατηγού Κωνσταντίνου Φλώρου, με τον Πρέσβη της Αυστραλίας κ. Άρθουρ Σπύρου (Arthur Spyrou) στην Αθήνα. Στη διάρκεια της συνάντησης συζητήθηκαν θέματα συνεργασίας αμοιβαίου ενδιαφέροντος, καθώς επίσης και τις πρόσφατες εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή. Υπογραμμίστηκε επίσης ο σημαντικός ρόλος της ομογένειας στους ισχυρούς δεσμούς φιλίας και συνεργασίας Ελλάδος- Αυστραλίας.⁴

2β. Εορτασμός 25^{ης} Μαρτίου 2022 ανά την ομογένεια

Το Γενικό Προξενείο της Ελλάδας στην Νότια Αυστραλία (ΝΑ) μαζί με την Ιερά Αρχιεπισκοπή ΝΑ γιόρτασαν την εθνική επέτειο μαζί, ενώ έλαμψαν δια της απουσίας τους για μια ακόμα φορά τα μέλη και το ΔΣ της Ελληνικής Ορθόδοξης Κοινότητας Νότιας Αυστραλίας (ΕΟΚΝΑ). Το κυριότερο είναι ότι η ΕΟΚΝΑ έκανε δικό της εορτασμό.⁵

Αλβανία

¹ 2017, Καψάσκης, Πέτρος Δ., ανακτήθηκε από: https://www.huffingtonpost.gr/petros-d-kapsaskis/-_10843_b_15636912.html

² 2022, Επίσημη ιστοσελίδα ελληνικού Υπ.εξ., ανακτήθηκε από: <https://www.mfa.gr/aidika-themata-exoterikis-politikis/politistike-diplomatia/>

³ 2022, ηλεκτρονική εφημερίδα iefimerida., ανακτήθηκε από: <https://www.iefimerida.gr/politiki/barbitsiotis-prosfora-ellinikis-omogeneias-ton-ipa>

⁴ 2022, ηλεκτρονική εφημερίδα pentapostagma., ανακτήθηκε από: https://www.pentapostagma.gr/ethnika-themata/7075283_synantisi-panagiotopoyloy-me-ton-presbi-tis-aystralias-arthoyr-spyroy

⁵ 2022, Ομογενειακή εφημερίδα Neoskosmos., ανακτήθηκε από: <https://neoskosmos.com/el/2022/03/28/news/community/ekklisia-kai-prokseneio-giortasan-enomenoi-stin-notia-afstralia-tin-epeteio-tis-25is-martiou/>

3. Στις 02 Φεβρουαρίου 2022, πραγματοποιήθηκε συνάντηση με εκπροσώπους ομογενειακών οργανώσεων της Βορείου Ηπείρου της Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κατερίνας Σακελλαροπούλου. Πιο αναλυτικά, στο Προεδρικό Μέγαρο δέχτηκε τον πρόεδρο του παραρτήματος «ΟΜΟΝΟΙΑΣ» Χειμάρρας Διονύσιο Φρέντη Μπελέρη, τον πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης Χειμαρριωτών «Η ΧΕΙΜΑΡΡΑ» Θεόδωρο Γκούμα και τον πρόεδρο Γονέων και Κηδεμόνων του εκπαιδευτηρίου «ΟΜΗΡΟΣ» Χειμάρρας, Νέστορα Βάρφη. Οι ομογενείς ενημέρωσαν την Πρόεδρο για τα ζητήματα που απασχολούν την ελληνική εθνική μειονότητα της Αλβανίας.⁶

Ελληνισμός της Ουκρανίας

Αιμιλία Θερμολιά,

Την ίδια στιγμή που η παγκόσμια ανησυχία για την πολυήμερη Ρωσική Επίθεση εντείνεται, κορυφώνεται κι η αγωνία για τους Έλληνες της Μαριούπολης, ενός από τα πιο σπουδαία Κέντρα του Ελληνισμού στο Εξωτερικό. Η παρουσία του Ελληνικού στοιχείου στην περιοχή είναι αδιάλειπτη εδώ και περίπου 27 αιώνες. Τον 6ο αιώνα π.Χ. είχαμε τον πρώτο εποικισμό της περιοχής από Έλληνες της Μικράς Ασίας, ενώ τον επόμενο αιώνα δημιουργήθηκε γύρω από την Αζοφική Θάλασσα το Ελληνικό Βασίλειο του Κιμμερίου Βοσπόρου, που ήκμασε έως τον 2ο αιώνα π.Χ. Στην ιστορική Ταυρίδα, την σημερινή Κριμαία, εκτυλίσσονται οι τραγωδίες του Ευριπίδη «Ιφιγένεια εν Αυλίδι» κι «Ιφιγένεια εν Ταύροις», ενώ κάπου εκεί βρισκόταν και η μυθική Κολχίδα, από όπου ο Ιάσοντας πήρε το χρυσόμαλλο δέρας. Το 1777, μετά την προσάρτηση της Κριμαίας στη Ρωσία, η Μεγάλη Αικατερίνη διέταξε την εγκατάσταση όλων των Ελλήνων από τη χερσόνησο, στη Βόρεια Αζοφική. Εκεί θα ιδρύσουν μια νέα πόλη, στην οποία θα δώσουν το όνομα της Παναγίας και θα ονομαστεί Μαριούπολη. Με βάση τα στοιχεία που έχει η Ομοσπονδία Ελληνικών Συλλόγων Ουκρανίας από όλους τους συλλόγους, στην Ουκρανία σήμερα ζουν περίπου 240.000 πολίτες ελληνικής καταγωγής και πάνω από 150.000 ζουν στην ευρύτερη περιοχή της Μαριούπολης και της περιφέρειας του Ντονέσκ.

Η ρωσική επίθεση που ξεκίνησε την 24η Φεβρουαρίου αποτελεί μια ακόμη τραυματική εμπειρία για τον ελληνισμό της περιοχής, καθώς η περιφέρεια του Ντονέσκ μετά τα γεγονότα του 2014 ελέγχεται από τους αυτονομιστές του Ντονμπάς και πολλά ελληνικά χωριά βρίσκονται στην εμπόλεμη ζώνη σχεδόν αποκλεισμένα. Από το 2014 αρκετοί Ουκρανοί ελληνικής καταγωγής σκοτώθηκαν στις πολεμικές συγκρούσεις, ενώ μετά την προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία ορισμένες ελληνικές κοινότητες εντάχθηκαν στη ρωσική επικράτεια. Σήμερα τα συμφέροντα των Ελλήνων εκπροσωπούνται από 95 ελληνικές κοινότητες σε 21 περιοχές της Ουκρανίας, οι οποίες έχουν ενωθεί στην Ομοσπονδία Ελληνικών Σωματείων Ουκρανίας. Ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδας στη Μαριούπολη, Μανώλης Ανδρουλάκης, ο τελευταίος εκ των Ευρωπαίων Αξιωματούχων που παρέμεναν στην Ουκρανία, κατόρθωσε να απεγκλωβισθεί στις 16 Μαρτίου, μετά από δραματικές προσπάθειες. «Κάθε μέρα ήταν και χειρότερη. Το να ακούς τις μάχες απο μακριά, λες εντάξει είναι μακριά. Κάθε μέρα που πλησίαζε γινόταν όλο πιο κοντά αυτός ο ήχος. Η πόλη καταλάβαμε ότι ήταν αποκλεισμένη», σημείωσε ο κ. Ανδρουλάκης, στη συνέντευξή του στο δημοσιογράφο Κώστα Ονισένκο. Όπως τόνισε «χτυπήθηκε πολύς άμαχος πληθυσμός και δομές, και όταν λέω χτυπήθηκε, εννοώ δεν έμεινε τίποτα». «Δεν βλέπω τον λόγο να επιστρέψει κάποιος σε αυτήν την πόλη», αναφέρει σε άλλο σημείο της συνέντευξής του ο κ. Ανδρουλάκης. Συνεχίζοντας ανέφερε, «Είναι μια τραγωδία. Από τις πρώτες 3 με 4 μέρες της πολιορκίας χάθηκαν όλες οι υποδομές. Ούτε νερό, ούτε ρεύμα, ούτε τηλεπικοινωνίες και φυσικά δεν υπήρχε ανεφοδιασμός, καύσιμα, τρόφιμα» Ο Γενικός Πρόξενος αναφερόμενος στην κατάσταση που επικρατεί στην Ουκρανία τόνισε ότι «γινόμαστε μάρτυρες μιας μεγάλης ανθρωπιστικής κρίσης». Ανησυχία προκαλούν κι οι δηλώσεις του Ουκρανού Δημάρχου της Μαριούπολης στο CNN Vadym Boichenko, σύμφωνα με τις οποίες αρκετές χιλιάδες κάτοικοι της πόλης οδηγήθηκαν δια της βίας στη Ρωσία, παρομοιάζοντας μάλιστα την απομάκρυνσή τους με τις ενέργειες των Ναζί κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

⁶ 2022, ηλεκτρονική εφημερίδα iefimerida., ανακτήθηκε από: <https://www.iefimerida.gr/politiki/synantisi-proedros-tis-dimokratias-boreia-ipeiros>

Για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής αυτής κρίσης την Κυριακή 03 Απριλίου έφτασε στην Οδησό ο Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας. Ο κύριος Δένδιας, ο οποίος μετέφερε ανθρωπιστική βοήθεια για να την παραδώσει στις δημοτικές αρχές της πόλης, αμέσως μετά την άφιξή του επισκέφθηκε το ελληνικό Γενικό Προξενείο της Οδησού, το μοναδικό σε λειτουργία προξενείο κράτους-μέλους της Ε.Ε., όπου συναντήθηκε με εκπροσώπους οργανώσεων των Ομογενών μας. Ο Υπουργός Εξωτερικών εξέφρασε την αμέριστη υποστήριξη της Ελλάδας στην ελληνική Ομογένεια και ενημερώθηκε για τις προκλήσεις μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Εν συνεχεία, επισκέφτηκε το Μουσείο της Φιλικής Εταιρείας, όπου απέθεσε λουλούδια στο Μνημείο του Όρκου των Φιλικών. Μην ξεχνάμε πως η σπίθα που πυροδότησε την Ελληνική Επανάσταση ξεκίνησε από την περιοχή της σημερινής Ουκρανίας με την ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας το 1814 από το Νικόλαο Σκουφά, τον Εμμανουήλ Ξάνθο και τον Αθανάσιο Τσακάλωφ.

Πηγές:

<https://www.capital.gr/story/3617626>

<https://www.cnn.gr/focus/story/303356/ena-epikairo-odiporiko-ellines-tis-marioypolis-h-ellada-mesa-toys>

<http://onisenko.com/?p=1075>

<https://thehill.com/policy/international/598906-thousands-of-mariupol-residents-forcibly-taken-to-russia-city-council/>

<https://www.capital.gr/politiki/3625441/stin-odisso-o-n-dendias-gia-na-metaferi-anthropistiki-boitheia>

<https://konstantinosholevas.gr/sto-edafos-ths-shmerinis-oukranias-sxediasthike-h-ellhniki-epanastasi/>